

Література

1. *Ivasiv I. B.* Управління вартістю банку : [монографія] / Івасів І. Б. — К. : КНЕУ, 2008. — 288 с.
2. The «Equator Principles». A financial industry benchmark for determining. Assessing and managing social & environmental risk in project financing. — July 2006. — 10 pp.
3. Alternative Bank Schweiz [Електронний ресурс]: станом на 29.11.2009 р. / — Режим доступу до інтернет-порталу: <http://www.bas.ch>.

УДК 336.748.12

О. М. Ігнатова, канд. екон. наук, доц.
кафедри банківської справи,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ІНФЛЯЦІЇ НА ОСНОВНІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ В УКРАЇНІ

Інфляція є одним із головних показників, що характеризує стан національної грошової одиниці. Контроль над інфляцією та своєчасне здійснення антиінфляційної політики належать до основних завдань держави. Так як інфляція є складною економічною категорією, вона на макрорівні взаємодіє з багатьма економічними показниками, такими як валовий внутрішній продукт, грошова маса та її агрегати, швидкість обігу грошей та ін. Інфляція є невід'ємною складовою економічної дійсності, багато економістів вважають, що інфляція на рівні 3—5 % на рік навіть сприяє економічному зростанню. Проте тривала і значна інфляція негативно впливає на стан економіки країни і становить одну з найбільших макроекономічних проблем, що наочно продемонстрував приклад гіперінфляції в Україні у 1991—1995 рр. Уряду країни вдалося стабілізувати інфляційні процеси до стану помірної інфляції, проте досвід останніх років свідчить, що загроза розкручування інфляційної спіралі є все ще актуальною для нашої держави. Таким чином, керованість інфляційних процесів є надзвичайно важливим завданням для уряду будь-якої країни.

Метою даного дослідження є аналіз перебігу інфляційних процесів в Україні у 2000—2008 рр., а також дослідження зв'язку

між інфляцією і макроекономічними показниками та визначення методів регулювання інфляції.

Високе зростання інфляції спостерігається в Україні у зв'язку з економічною кризою, що супроводжується падінням вартості національної валюти. Так, починаючи із 2003 р. темп зростання інфляції ланцюговий (до попереднього року) почав щороку збільшуватись: на 8,6 % у 2003 р., 1,5 % у 2006 р., певне зниження на 1,8 % спостерігалось у 2005 р., та вже у 2006 р. тенденція відновилась. Та ж сама тенденція спостерігається і щодо зростання монетарної бази, яка за період 2000—2008 рр. мала найбільше зростання щодо попереднього року 2005 р. (153,9 %), та найменше — у 2006 р. (117,4 %). Що стосується обмінного курсу гривні до іноземних валют, то курс долара був відносно стійким у межах від 544,02 грн за 100 дол. у 2000 р. до 505 грн за 100 дол. у 2006 і 2007 рр. Загальна тенденція у 2008 р. була такою, що гривня зміцнювала свої позиції до долара. Курс гривні до євро характеризувався зміцненням позицій євро, про що свідчить курс 2008 р. — 770,8 грн за 100 євро.

Готівкові кошти у складі грошової маси завжди були найменш контрольованим показником для Центрального банку, тому при аналізі індикаторів грошово-кредитної політики необхідно звернути особливу увагу на зміну питомої ваги готівки у грошовій масі. Починаючи з 2001 р. була стійка тенденція до зменшення питомої ваги готівки із 42,5 % у 2001 р. до 28,04 % у 2007 р. Розвиток вітчизняної банківської системи, розвиток електронних грошей, емісія платіжних карток дозволили збільшити питому вагу безготівкових грошей, які краще піддаються регулюванню з боку НБУ. У 2008 р. ця тенденція була вперше порушена і питома вага готівки зросла на 2,36 %. Причиною цього була паніка серед вкладників, що спричинила масове вилучення депозитів із банківської системи у IV кварталі 2008 р.

Зростання грошового мультиплікатора є показником, що безпосередньо впливає на зростання грошової маси, тобто показник депозитного мультиплікатора прямо пропорційний показнику грошової маси. Фактичні дані свідчать про зростання мультиплікатора із 1,9 до 2,8 у 2001—2008 рр., що пов'язано із значним розвитком кредитування, яке спричинювало все більше зростання маси грошей в економіці.

Коефіцієнт резервування (норми резервування) показує, яку частку депозитів банки зберігають у резервах. Упродовж 2002—2005 рр. цей показник зростав, що свідчило про стримування процесу мультиплікації завдяки збільшенню зберігання банками своїх ресурсів у

грошовій формі (резервів) без трансформації їх у позички. 2007—2008 роки ознаменувались зворотною тенденцією по банківській системі, а саме зниженням цього коефіцієнту, що свідчить про позитивний вплив банків на процес мультиплікації депозитів.

Що стосується показника швидкості обігу грошей, то він мав стійку тенденцію до зниження, так як грошова маса зростала і для обслуговування потреб економіки необхідно було, щоб велика кількість грошей оберталася з меншою швидкістю. Швидкість обігу грошей визначається головним чином інтенсивністю тих економічних процесів, які він обслуговує: змінами обсягу, структур і ефективності суспільного виробництва, величини і швидкості товарних потоків на стадії обміну, розвитком ринкових зв'язків між суб'єктами процесу відтворення, збалансованістю ринку та ін. Чим глибший поділ суспільної праці, вища її продуктивність, тим частіше і більше кожний виробник буде «викидати» товарів у сферу обігу, частіше продавати і купувати їх, прискорюючи обіг грошей. Але для цього потрібна належна збалансованість попиту і пропозиції на ринку, висока організованість ринкових відносин. Тобто зниження швидкості обігу грошей в досліджуваному періоді свідчить про неефективність процесу відтворення і незбалансованість ринку.

Інфляція є явищем, яке тісно пов'язане із купівельною спроможністю національної грошової одиниці. Купівельна спроможність національної валюти обернено-пропорційно пов'язана із індексом споживчих цін, так як інфляція завжди означає знецінення національної грошової одиниці, зростання цін, зниження реальних доходів громадян. Тому боротьба з інфляцією має значну соціальну спрямованість, так як перш за все від інфляції страждає населення.

Рівень монетизації економіки розраховується як відношення грошової маси (готівкових коштів та вкладів населення в банках) до ВВП і ілюструє ступінь забезпеченості економіки грошима, необхідними для здійснення платежів і розрахунків, виплати заробітної плати, пенсій, стипендій тощо. Існує обернена залежність між рівнем монетизації економіки та інфляцією. При зростанні інфляції рівень монетизації знижується, а при зниженні темпів інфляції і досягненні фінансової стабільності рівень монетизації стабілізується і зростає. Так, у 2000—2007 рр. рівень монетизації постійно зростав, а у 2008 почав знижуватися, що є сигналом про розгортання інфляційних процесів.

Отже, в результаті проведеного дослідження ми дійшли висновку, що інфляційні процеси тісно пов'язані із макроекономіч-

ними показниками. Цей зв'язок є двостороннім, тобто інфляційні процеси можуть бути як причиною змін в макроекономічній ситуації в країні, так і наслідком цих змін. Аналіз тенденцій розвитку даних показників свідчить, що впродовж 2000—2007 рр. існували стійкі тенденції у розвитку таких показників, як сукупна грошова маса, готівкові кошти в обігу, коефіцієнт монетизації, коефіцієнт депонування, коефіцієнт резервування, ВВП, швидкість обігу грошей тощо. Ситуація в Україні кардинально змінилась у 2008 р., через вплив на банківську систему світової фінансово-економічної кризи, яка негативно відобразилась на реальному секторі економіки та спричинила структурні зміни макроекономічних показників у бік їх погіршення як на монетарному ринку, так і економічному в цілому.

УДК 336.71-047.86(477)

О. В. Іщенко, аспірантка
кафедри фінансів підприємств,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ЛІКВІДАЦІЙНА ПРОЦЕДУРА У ВИРІШЕННІ БАНКІВСЬКОЇ НЕСПРОМОЖНОСТІ

Істотним фактором активізації інвестиційних процесів у банківській сфері являється ефективний механізм урегулювання неспроможності банків, який об'єднує оздоровчий та ліквідаційний інструментарій. У випадку виникнення банківських проблем пріоритет, безумовно, належить санації, яка потенційно гарантує вищий рівень захисту прав кредиторів і, як правило, власників банків. Як наслідок, переважна більшість досліджень, присвячених роботі з проблемними банками, стосується їх фінансового оздоровлення.

На нашу думку, в ринкових умовах господарювання санація та ліквідація банків мають співіснувати та синхронно розвиватися, доповнюючи одна одну. Санація в жодному випадку не може та не повинна підміняти ліквідацію нежиттєздатних установ. Зарубіжний (Латвія, Малайзія, Росія, Таїланд) і вітчизняний досвід переконує, що необґрунтоване та штучне підтримання діяльності таких установ збільшує кризовий потенціал банківської системи в май-